

KUTSESTANDARD

Audioloog, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Audioloog, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Audioloog on spetsialist, kes tegeleb kuulmishäirete diagnoosimise ja rehabilitatsiooniga. Tema töö eesmärk on kuulmishäiretega inimestele mitmekülgse teaduspõhise abi pakkumine, kuulmishäire olemuse ja määra väljaselgitamine, (re)habilitatsioon, kuulmisabivahendi vajaduse väljaselgitamine, sobitamine objektiivsete ja subjektiivsete testidega. Audioloog teeb multidistsiplinaarset koostööd kõrva-nina-kurguarstide, psühholoogide, logopeedide ja teiste erialade spetsialistidega. Audioloog töötab nii iseseisvalt kui meeskonnas, tervishoiuasutuses või eraettevõtjana.

A.2 Tööosad

A.2.1 Anamneesi kogumine

1. Seisundi hindamine ja kirjeldamine.
2. Sotsiaalse, elu- ja haiguste anamneesi kogumine.
3. Uuringute plaani koostamine.

A.2.2 Uuringute tegemine

1. Füüsiline uurimine.
2. Toonaudiomeetria.
3. Kõneaudiomeetria vaikusel ja müra, abivahendita ja abivahendiga.
4. Tümpanomeetria ja refleksomeetria.
5. Uuringutulemuste tõlgendamine.

A.2.3 Patsiendi nõustamine

1. Uuringutulemuste ning kuulmishäire põhjuse ja olemuse selgitamine patsiendile.
2. (Rehabilitatsiooni)võimaluste tutvustamine.
3. Ohutegurite tutvustamine.
4. Lahenduste pakkumine.
5. Lisakonsultatsioonide planeerimine.

A.2.4 Jälgendi võtmine

1. Sobiva jälgendi võtmise materjali valimine.
2. Patsiendi protseduuriks ettevalmistamine, sh juhendamine.
3. Kuulmekile kaitse paigaldamine.
4. Jälgendi materjali sisestamine väliskõrva ja selle ohutu eemaldamine.
5. Jälgendi kvaliteedi hindamine.
6. Individuaalse otsaku valimine.

A.2.5 Abivahendi sobitamine

1. Individuaalse otsaku ja kuuldeaparaadi sobivuse hindamine.
2. Patsiendi protseduuriks ettevalmistamine, sh juhendamine.

3. Päriskõrva parameetrite mõõtmine.
4. Abivahendi sobitamine ja programmeerimine.
5. Kuulmisabivahendi mõõtmine testkambris.
6. Abivahendi kasutamise õpetamine.
7. Efektiivsete suhtlemisstrateegiate kasutamine.

A.2.6 Kuuldeaparaadi hooldus ja järelkontroll

1. Kuuldeaparaadi kasulikkuse hindamine ja võimalike probleemide lahendamine.
2. Väliskuulmekäigu ja individuaalse abivahendi hoolduse selgitamine.
3. Individuaalse jälgimise plaani kooskõlastamine.
4. Nõustamine kuuldeaparaadi lisatarvikute osas.
5. Lisatarvikute ühildamine kuuldeaparaadiga.

A.2.7 Ennetustöö

1. Kuulmislangu kui probleemi teavitamine.
2. Kuulmiskaitsevahendite kasutamise propageerimine.
3. Kuulmishügieenialase teabe jagamine.

A.2.8 Laste audioloogia

1. Kuulmislangu olemuse ja võimalike tagajärgede ning ravivõimaluste tutvustamine lapsevanemale/lapse esindajale.
2. Mänguaudiomeetria.
3. Visuaal-audioloogiline treening (Visual Reinforcement Audiometry)

A.3 Töö keskkond ja eripära

Audioloog töötab ettevõttes vastavalt kokkuleppele tööandjaga fikseeritud töögraafiku alusel. Töö eeldab pidevat suhtlemist, oma erialaste teadmiste täiendamist ja uute tehnoloogiatega kohanemist. Audioloog võib töötada nii meditsiinasutuses kui mõne muu valdkonna ettevõttes tervishoiu töötajana.

A.4 Töövahendid

Audioloogi peamiseks töövahenditeks on IT-vahendid, erialane meditsiinitehnika, isikukaitsevahendid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Audioloogi töös on vajalikud suhtlemisoskus, empaatiavõime, õppimisvõime, pingetaluvus, vastutustundlikkus ja täpsus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on audioloogil erialane kõrgharidus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Audioloog.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Audioloog, tase 6 kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Anamneesi kogumine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. hindab vestluse/küsimustike ja vaatluse teel patsiendi üldseisundit, sh kuulmisorgani staatust;

2. kogub vestluse/küsimustike teel patsiendi sotsiaalse, elu- ja haiguste anamneesi; määrab aktiivsusgruppi, arvestades elamistoiminguid; 3. koostab vastavalt kogutud informatsioonile uuringute plaani; võtab patsiendilt nõusoleku edasiste protseduuride tegemiseks.	
B.2.2 Uuringute tegemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. hindab väliskõrva, selle naha, kuulmekäigu ja kuulmekile seisundit, kasutades ettenähtud vahendeid; 2. annab patsiendile selged instruksioonid järgneva protseduuriks; teeb toonaudiomeetriat (õhukuulmine, luukuulmine, vajadusel maskeerimine) vastavalt Euroopa standardile; vastavalt helisagedusele ja Euroopa standardile määrab kuulmis- ja ebamugavuslääve; 3. teeb kõneaudiomeetriat vastavalt Euroopa standardile, kasutades rahvusvaheliselt tunnustatud kõneteste ja ettenähtud vahendeid; 4. teeb tümponomeetriat ja refleksomeetriat vastavalt Euroopa standardile, kasutades ettenähtud vahendeid; määrab akustiliste staapesreflekside läved vastavalt Euroopa standarditele; 5. analüüsib ja tõlgendab uuringutulemusi, võrreldes neid normandmete ja patsiendi teiste uuringutulemustega; koostab edasise tegevusplaani, sh vajadusel suunab patsiendi teise spetsialisti juurde.	
B.2.3 Patsiendi nõustamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. selgitab uuringutulemusi ja kuulmishäire põhjust ja olemust, sh tinnitust patsiendile arusaadavalt, kasutades mulaaže, pilte ja muid näitlikke vahendeid; vajadusel suunab täiendavate infoallikate juurde; 2. tutvustab kuulmisabivahendi vajaduse ja tutvustab patsiendile ja/või tema lähi- ja tugivõrgustikule (rehabilitatsiooni)võimalusi vastavalt uuringutulemustele, patsiendi vajadustele ja võimekusele; vajadusel suunab täiendavate infoallikate ja vastavate organisatsioonide juurde; 3. selgitab patsiendile ja/või tema lähi- ja tugivõrgustikule kuulmisabivahendi kasutamise seotud ohutegureid; 4. pakub patsiendile vastavalt patsiendi haigusele või häirele võimalikud lahendusvariandid; selgitab seadusandlusest tulenevaid õigusi ja võimalusi riigipoolse soodustusega abivahendi saamiseks; otsustab dialoogis patsiendi ja/või tema lähi- ja tugivõrgustikuga sobiva (re)habilitatsioonimeetodi; 5. planeerib lisakonsultatsioonid lähtuvalt patsiendi vajadustest ja/või seadusandlusest.	
B.2.4 Jäljendi võtmine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. valib jäljendi võtmiseks sobiva materjali, lähtudes patsiendist ja abivahendi tüübist; 2. valmistab patsiendi protseduuriks ette, juhendades patsienti käitumist jäljendi võtmise ja materjali kõvastumise ajal; selgitab välja vastunäidustused (k.a kõrvainfektsioon, kõrvavaik), nende esinemise korral suunab vastava erialaspetsialisti juurde; vajadusel eemaldab kõrvakarvad; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid; 3. hindab väliskuulmekäigu ja kuulmekile seisundit; valib kuulmekile kaitse vastavalt kuulmekile suurusele ja kujule; paigaldab kuulmekile kaitse optimaalsele sügavusele kuulmekäigus, veendudes kuulmekile kaitse õiges asetuses; 4. sisestab jäljendi materjali nõuetekohaselt väliskuulmekäiku ja väliskõrva; eemaldab materjali ohutult; kontrollib protseduuri järgselt kõrva seisundit; 5. hindab jäljendi kvaliteeti ja selle sobivust otsaku või kõrvasisese kuuldeaparaadi valmistamiseks; mitesobiva jäljendi korral teeb uue jäljendi; 6. määrab individuaalse otsaku või kõrvasisese kuuldeaparaadi olulised/vajalikud akustilised parameetrid, arvestades kuulmislanguse tüüpi ning valib vinkli tüübi; määrab individuaalse otsaku materjali vastavalt patsiendi kuulmislanguse tüübile, patsiendi eelistustele, arvestades sh võimalikku allergilist reaktsiooni; valib sobiva individuaalse otsaku.	
B.2.5 Abivahendi sobitamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. hindab visuaalselt ja patsiendi kõrva sobitatult individuaalse otsaku ja kõrvasisese kuuldeaparaadi sobivust; hindab otsaku/kuuldeaparaadi mugavust; vajadusel korrigeerib otsakut, kasutades ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid; 2. valmistab patsiendi protseduuriks ette, juhendades patsienti käitumist protseduuri ajal; selgitab välja vastunäidustused (k.a kõrvainfektsioon, kõrvavaik), nende esinemise korral suunab vastava erialaspetsialisti juurde; vajadusel eemaldab kõrvakarvad; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid;	

3. mõõdab ohutult ja täpselt päriskõrva parameetreid (REM - Real Ear Measurement) vastavalt Euroopa standardile; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid;
4. sobitab abivahendi patsiendile, tehes vajadusel peenhäälestamist vastavalt päriskõrva akustiliste parameetritele; programmeerib abivahendi vastavalt patsiendi subjektiivsele tajule; vajadusel lisab programme ja selgitab nende olemust; selgitab lisaseadmete võimalusi;
5. mõõdab täpselt päriskõrva parameetreid testkambris (Test Box Measurement) vastavalt Euroopa standardile; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töövahendeid;
6. õpetab patsiendile ja/või tema lähedastele/tugiisikutele arusaadavalt abivahendi kasutamist ja selle hooldamist vastavalt kuulmisabivahendi tüübile, arvestades patsiendi eripära;
7. õpetab patsiendile ja/või tema lähedastele/tugiisikutele efektiivsete suhtlemisstrateegiate kasutamist erinevates kuulumiskeskkondades.

B.2.6 Järeelkontroll ja kuuldeaparaadi hooldus

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. hindab kuuldeaparaadi kasulikkust patsiendi küsitluse, kõnetestide ja kuuldeaparaadi kasutajalogi info põhjal; selgitab välja kitsaskohad ja probleemid, pakub välja lahendusi ning jagab täiendavaid selgitusi; vajadusel programmeerib kuuldeaparaadi ümber vastavalt subjektiivsele ja objektiivsele hinnangule;
2. selgitab patsiendile väliskuumekäigu ja individuaalse abivahendi hooldust; tutvustab hooldusvahendeid ja nende kasutamist; juhendab patsienti ennetama vaiguummistust ja kõrvainfektsioone;
3. lepib patsiendiga kokku individuaalse jälgimise plaani, sh kordusvisiidi;
4. nõustab patsienti ja/või tema lähedasi/tugiisikuid kuuldeaparaadi lisatarvikute osas;
5. ühildab lisatarvikud kuuldeaparaadiga vastavalt objektiivsetele ja subjektiivsetele hinnangutele; õpetab patsienti ja/või tema lähedasi/tugiisikuid lisatarvikuid kasutama ja hooldama.

B.2.7 Ennetustöö

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. tunneb üksikisiku ja rahvastiku tervise riskitegureid (nt kaasasündinud ja omandatud haigused, sotsiaalne staatus jm); edendab tervisega seotud elukvaliteeti; rakendab tervise edendamise ja haiguste preventsiiooni põhimõtteid, arvestades sihtgruppi ja ühiskondlikku vajadust;
2. propageerib kuulumiskaitsevahendite kasutamist;
3. jagab kuulumishügieenialast teavet, selgitades valjude helide kahjulikku mõju kuulisorganile.

B.2.8 Laste audioloogia

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. tutvustab lapsevanemale/lapse esindajale kuulumislanguse olemust, raskusastet, võimalikku dünaamikat ja kuulumislangusega seotud tagajärgi vastavalt kuulumislanguse olemusele; selgitab ravi- ja (re)habilitatsioonivõimalusi;
2. annab lapsele ja lapsevanemale/lapse esindajale selged instruktsioonid järgneva protseduuriks; teeb mänguaudiomeetriat (õhukuulmine, luukuulmine, vajadusel maskeerimine) vastavalt Euroopa standardile; vastavalt helisagedusele ja Euroopa standardile määrab kuulumisläved, tagades vastuse korrektsuse, vältides sh valepositiivseid tulemusi; vajadusel õpetab lapse esindajale mänguaudiomeetria edukat tegemist kodus;
3. hoiab lapse eale ja arengutasemele sobiva vahendiga (nt mänguasjaga) lapse tähelepanu optimaalsel tasemel, tagades protseduuri läbiviimiseks sobiva keskkonna; vajadusel juhendab lapsevanemat/lapse esindajat protseduuri ajal käituma; aitab kõrva-nina-kurguarstil või kõrgema taseme audioloogil hinnata lapse reaktsiooni õigsust.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Meeskonnatöö

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. kohandub meeskonnaga, toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist; osaleb meeskonnatöös võrdse partnerina teiste spetsialistidega;
2. jagab oma teadmisi ja valdkonna spetsiifikat kolleegidega;
3. valdab informatsiooni tervishoiu- ja haiglateenuste kättesaadavusest ning edastab seda vastavalt vajadusele patsiendile; teeb koostööd teiste valdkondade spetsialistidega, vajadusel suunab edasi sobiva spetsialisti vastuvõtule; edastab vajalikku aja- ja asjakohast haigusjuhtumiga seotud infot korrektselt, arvestades konfidentsiaalsusnõudeid.

B.2.10 Suhtlemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. loob positiivse õhkkonna ning meeldiva esmamulje; kuulab vestluspartnerit ja esitab asjakohaseid küsimusi; 2. loob head suhted patsientide ja tema lähedaste/tugiisikute ning kolleegidega; suhtleb edukalt erineva sotsiaalse seisundi, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega; 3. hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni; valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi; 4. väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi; 5. käitub erinevates olukordades tasakaalukalt ja eesmärgipäraselt, reageerib adekvaatselt; tuleb toime negatiivse suhtumise ja nõudmistega ning säilitab kontrolli olukorra üle; 6. märkab ning arvestab patsiendi vajadusi, sh arvestab patsiendi erivajadusega ning valib sobiva käitumis- ja suhtlemisviisi, arvestades patsiendi vanuse, puude, toimetuleku ja sotsiaalse võrgustikuga.	
B.2.11 Audioloog, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ja vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemetel kirjeldused); 2. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuse baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus, Tabelitöötlus ning standardmoodulitele Esitus, Andmebaasid, IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 2 Arvuti kasutamise oskused); 3. lähtub oma töös eetilistest tõekspidamistest; järgib konfidentsiaalsusnõudeid; 4. täiendab ja arendab pidevalt oma erialateadmisi ja -oskusi nii oma töö kitsama eripära kui ka eriala üldiste arengute lõikes; osaleb elukestvas õppes vastutustundlikult ning kujundab teadlikult oma karjääri; 5. järgib oma tööga seonduvaid õigusakte; arvestab ettevõttes kehtestatud nõudeid; osaleb valdkonnaga seotud seadusandluse loomisel; 6. kasutab materjale ning vahendeid säästlikult ja efektiivselt; lähtub oma töös tööohutus- ja töötervishoiunõuetest; 7. kasutab ergonoomilisi töövõtteid; 8. dokumenteerib oma töö, järgides ettevõttesiseseid reegleid ja andmekaitse seadust. Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-15112016-2.1/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Arvo Kannel, Kuulmisrehabilitatsiooni Keskus Maret Lepplaan, Tartu Ülikooli Kõrvakliinik Liina Luht, Eesti Audioloogia Selts Marek Metsmaa, Eesti Kõrva-Nina-Kurguarstide ja Pea-ja Kaelakirurgide Selts Inge Paju, Tartu Tervishoiuakadeemia Heli Paluste, Sotsiaalministeerium Carina Truuverk, Kuulmiskeskus Audiale Merlin Veinberg, Sotsiaalkindlustusamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	4
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.11.2016
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.11.2021
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2266 Audioloogid ja logopeedid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Audiologist, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	